

2024 - ROK EDUKACJI EKONOMICZNEJ

5 rocznic:

- **100 rocznica** reform gospodarczych Władysława Grabskiego
- **100 rocznica** powstania polskiego złotego
- **100 rocznica** utworzenia Banku Polskiego
- **100 rocznica** utworzenia Banku Gospodarstwa Krajowego
- **100 rocznica** wydania książki Janusza Korczaka „Bankructwa Małego Dżeka”.

Pyt.1. Barter to:

wymiana pieniądza na pieniądz

a. wymiana towaru na pieniądz

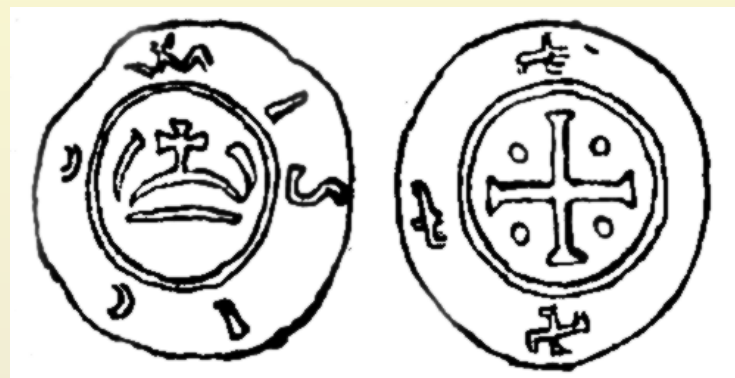
b. wymiana pieniądza na towar

c. wymiana towaru na towar

**Żelazne grzywny siekieropodobne
(2. poł. IX w.). Wykorzystywane były
w średniowieczu w Polsce, Czechach
i na Rusi jako jednostka płatnicza oraz
jednostka miar.**

Najstarsza polska moneta została wybita między rokiem 970 a 992 i miała kompozycję stempla. Pierwsze monety były bite w niewielkiej liczbie, zatem odgrywały znikomą rolę w obrocie pieniężnym.

Pyt.2. Pierwsza polska moneta to:

- a) denar
- b) grosz
- c) dukat
- d) brakteat

Brakteaty - cienkie srebrne monety, bite jednostronnie.

Brakteaty
Bolesława
Krzywoustego:

Brakteaty
Mieszka III Starego:

Pierwsze grosze w Polsce pojawiły się w XIV w. i oznaczały srebrną, dużą, grubą monetę (łac. grossus).

Pyt.3. Dukat to moneta wykonana

- a) ze złota lub srebra**
- b) z żelaza
- c) z miedzi
- d) z miedzi lub cyny

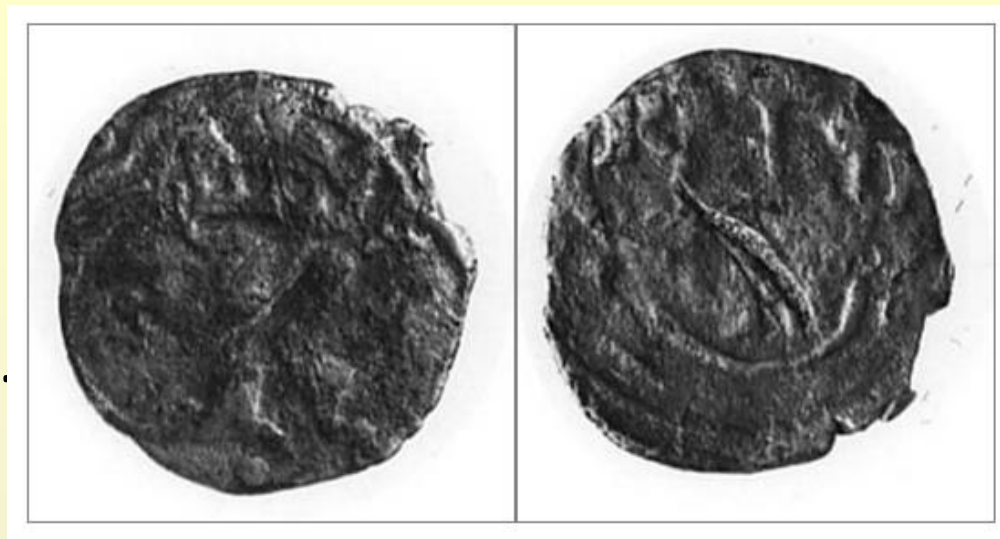
Pierwsza polska złota moneta – dukat (floreń)

Władysław Łokietka z ok.1330 r.

**Pierwsze polskie grosze – grosze krakowskie
Kazimierza Wielkiego wprowadzone ok. 1367r.**

**Pierwsza polska moneta
miedziana - denar ruski
(puła) Kazimierza Wielkiego
(1333 - 1370) bita we Lwowie.**

„Boratynki” – szelągi miedziane z XVII w.

W styczniu 1526 r. Sejm Rzeczypospolitej ustalił 3 rodzaje monet: denary, ternary i grosze.

6 denarów = 1 ternar

1 grosz = 3 ternary

W następnych latach wprowadzono do obiegu: trzeciaki, szóstaki i złoty.

1 trzeciak = 3 grosze

1 szóstak = 6 groszy

1 złoty = 30 groszy

czerwony złoty (*ekwiwalent w srebrze dla złotego dukata*) = **180 groszy.**

Pyt.4. Najtańszy koń husarski kosztował ok. 200 czerwonych złotych.

Ile wynosiła jego cena w denarach?

a) prawie 650 tys.

b) 36 000

c) około 200 000

d) 540

Znane jest powiedzenie: „Dobry żart tynfa wart”.

Tynf – moneta ze srebra i miedzi bita w latach 60. XVII wieku za panowania Jana II Kazimierza Wazy, tzw. „złotówka oszukańcza” z powodu użycia do jej produkcji słabszej próby srebra niż do produkcji regularnej złotówki.

Pyt. 5. Stała się zatem symbolem:

- a) Dobrobytu
- b) Pieniądza o dużej wartości
- c) Podróbki prawdziwego pieniądza**
- d) Dobrego pieniądza

Pyt.6. Ile groszy srebrnych był wart tyńf?

- a) 100 srebrnych groszy
- b) ok. 12 – 18 srebrnych groszy**
- c) ok. 50 srebrnych groszy
- d) 200 srebrnych groszy

Oto ceny niektórych artykułów spożywczych, które obowiązywały w latach 40. XVII wieku:

1 wół – 510 groszy

1 baran – 30 groszy

1 zajac – 24 grosze

1 kura – 10 groszy

1 kurczak – 5 groszy

1 kopa jaj – 24 grosze

1 kopa serów ok.200 groszy

Pyt.7. Ile mendli jaj można było kupić za 10 baranów?

*1 kopa to 4 mendle, zatem za 1 barana - 5 mendli jaj ,
czyli za 10 baranów można było kupić 50 mendli jaj .*

Pyt. 8. Kiedy wprowadzono do obiegu pierwsze polskie pieniądze papierowe?

- a. w 1791 r.
- b. w 1794 r.**
- c. w 1796 r.
- d. w 1798 r.

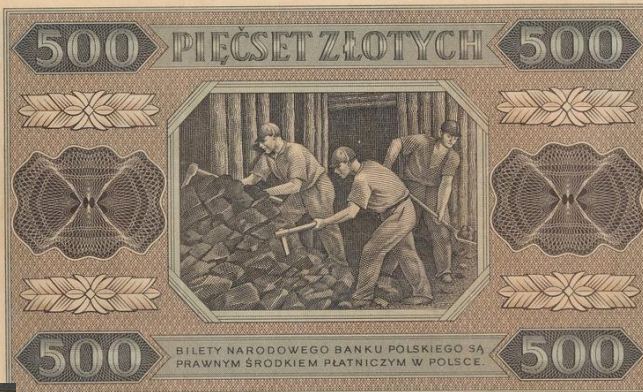
230 lat temu, 16 sierpnia 1794 roku (sobota), zostały wprowadzone do obiegu pierwsze polskie banknoty zastępujące monety kruszcowe.

Pyt.10. „Brudas” – bardzo rzadki banknot powojennej Polski miał taki sam nominał jak „Góral” z czasów II wojny światowej. Był to banknot:

- a) 50 zł
- b) 100 zł
- c) 200 zł
- d) 500 zł

B 267832

A 5406355

Pyt.11. Jaką nazwę przyjęła polska waluta na podstawie dekretu Naczelnika Państwa Józefa Piłsudskiego z 5 lutego 1919 roku?

a) Piast

b) Pol

c) Lech

d) Złoty

174.

DEKRET

w przedmiocie jednostki monetarnej waluty polskiej.

Na wniosek Rady Ministrów postanawiam co następuje:

Art. 1. Jednostka monetarna waluty polskiej otrzyma nazwę „Lech“, a setna jej część nazwę „grosz“.

Art. 2. Wykonanie tego dekretu porucza się Ministrowi Skarbu.

Dan w Warszawie, dnia 5 lutego 1919 r.

Naczelnik Państwa:

J. Piłsudski

Prezydent Ministrów:

I. J. Paderewski

Minister Skarbu:

Dr. Englich

12. Od którego roku jest w obiegu złoty polski?

- a. 1919
- b. 1936
- c. 1924
- d. 1945

740.

U s t a w a

z dnia 26 września 1922 r.

w przedmiocie uzupełnienia art. 1 ustawy z dnia 28 lutego 1919 r. w sprawie nazwy monety polskiej (Dz. P. P. P. № 20 poz. 230).

Art. 1. Artykuł 1 ustawy z dnia 28 lutego 1919 r. w sprawie nazwy monety polskiej (Dz. P. P. P. № 20 poz. 230) uzupełnia się, jak następuje:

„Wartość jednego złotego jest równa wartości 1/3100 kg. złota 900 próby.

Art. 2. Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Ministrowi Skarbu.

Art. 3. Ustawa niniejsza wchodzi w życie jednocześnie z ustawą w przedmiocie wypuszczenia 8% państwowej pożyczki złotej z r. 1922 (Dz. U. R. P. № 83 poz. 741).

Marszałek: *Trąpczyński*

Prezydent Ministrów: *Juljan Nowak*

Minister Skarbu: *Jastrzębski*

Choć nazwa "złoty" została wprowadzona 28 lutego 1919 roku, wymiana marek polskich na złotego rozpoczęła się w kwietniu 1924 roku, dopiero po reformach ministra Władysława Grabskiego.

W latach 1974-1993 XX w. wprowadzono serię banknotów obiegowych z serii „Wielcy Polacy” aż o 20 nominałach.

Pyt. 13. Jaki był najniższy obiegowy nominał?

- a) 5 zł
- b) 10 zł**
- c) 20 zł
- d) 50 zł

Pyt. 14. Jaki był najwyższy obiegowy nominał?

- a) 200 000 zł
- b) 500 000 zł
- c) 1 000 000 zł
- d) 2 000 000 zł**

Pyt.15. Banknot z czyją podobizną miał najwyższy nominał?

- a) Fryderyk Chopin
- b) Mikołaj Kopernik
- c) Tadeusz Kościuszko
- d) **Maria Skłodowska-Curie**

7 lipca 1994 Sejm uchwalił ustawę o denominacji w Polsce i 15 października 1994 stare wersje banknotów nieposiadające elementów świecących w promieniach UV przestały być prawnymi środkami płatniczymi.

Pyt.16. W jakim stosunku dokonano denominacji?

- a) 10 : 1
- b) 100 : 1
- c) 1 000 : 1
- d) 10 000 : 1**

100 zł = 1 gr

20 000 zł = 2 zł

200 zł = 2 gr

50 000 zł = 5 zł

500 zł = 5 gr

100 000 zł = 10 zł

1000 zł = 10 gr

200 000 zł = 20 zł

2000 zł = 20 gr

500 000 zł = 50 zł

5000 zł = 50 gr

1 000 000 zł = 100 zł

10 000 zł = 1 zł

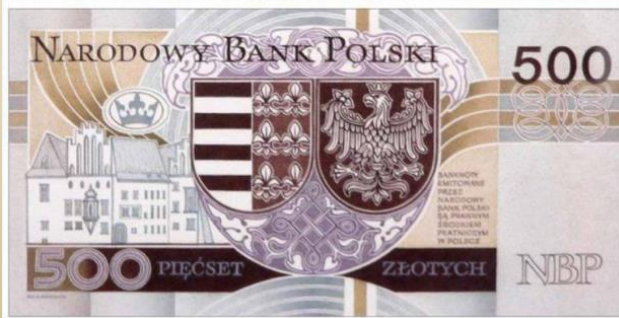

2 000 000 zł = 200 zł

Pyt. 17. Który z wymienionych wizerunków widnieje na banknocie o najwyższym nominale w aktualnym obiegu?

- a) Władysław II Jagiełło
- b) Zygmunt I Stary
- c) **Jan III Sobieski**
- d) Królowa Jadwiga

Pyt. 18. Czyj wizerunek widnieje na aktualnym banknocie o nominale 20 zł?

- a. Bolesława I Chrobrego
- b. Mieszka I
- c. Kazimierza III Wielkiego
- d. Zygmunta I Starego

Z jego lewej strony znajduje się portal romański, zaś z prawej korona młodego dębu z Drzwi Gnieźnieńskich ze sceny wystawienia zwłok św. Wojciecha.

Pyt. 19. Panorama którego miasta widnieje w tle na odwrocie aktualnego banknotu o nominale 50 zł?

- a. Krakowa**
- b. Warszawy**
- c. Legnicy**
- d. Wrocławia**

Pyt. 20. Wraz ze wzrostem nominału zwiększa się rozmiar banknotu. O ile wydłuża się krótszy bok w stosunku do "poprzednika"?

a.1 mm

b.2 mm

c.3 mm

d.4 mm

Wymiary polskich banknotów:

10 zł: 120 × 60 mm

20 zł: 126 × 63 mm

50 zł: 132 × 66 mm

100 zł: 138 × 69 mm

200 zł: 144 × 72 mm

500 zł: 150 × 75 mm

Źródła informacji i zdjęć:

<https://poszukiwanieskarbow.com/>

<https://coin24.pl/>

<https://www.skef.pl/>

<https://pl.wikipedia.org/>

<https://www.polskieradio.pl>

<https://pl.wikipedia.org/>

<https://nbp.pl/banknoty-i-monety/banknoty-obiegowe>

